

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 6
Egy óra ——— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 186. szám.

Kedd, augusztus 17.

Bosznia jövője.

Irta: Dr. Czirbusz Géza.

Bonovajaruga, 1909. aug. 14.

Most, hogy a bosnyák kérdést a helyszínen tanulom és fürkészem — egészen más fogalmakat kapok, mint a legjelesebb könyvekből, p. o. Asbóth vagy Hörnes leírásából. Azonkívül gránitkeménységű változhatatlan meggyőződésemmé szilárdul felfogásom, melylyel győzőm vagy elbukom, hogy a geográfia nem természet-tudomány, nem különösen geofizika. Mi köze p. o. a Pozun vagy Javornik hegységnek Szlavóniában, hogy röghegység vagy alpesi nyulvány? — a bosnyák országos bank és a magyarok kereskedelmi bank küzdelmeihez? Rettenetesen közömbös e hegység geológiai alkotása arra nézve, rozs vagy kukorica terem-e rajta s magyar vagy szlavan szerb nép munkálja-e? Lóczyék és Cholnokyék, kik a geofizikai irányt képviselik, erre persze azt mondják geológiai tudományos fensőbb-séggel... „elavult irány...”, „ősdi módszer”. Minnek ellenében erősen és állhatatosan vitatom: az ember teendő a geográfiai tanítás közepére, nem a felszín alakulásának időről-időre változó módzata; a glóbuson az ember a legérdekesebb állam és kulturális alakulásaival, nem a paläozoikus rétegsorozat a jura korszakbeli Sinosaurus, a harmadkorbeli chelliéni barlangi állatvilág stb. féle.

De hát én ősi ember — elbukom felfogásommal. Majd bukásom után fogja egy tehetségesebb és ami fő, Magyarországon társadalmi összeköttetésekkel rendelkező tanultabb elme hirdetni, igaz volt Elisé Reclusnak, Volfnak, Ratzelnek — a Föld az Ember kedvéért van, nem fordítva s ha nem akarjuk a geográfianak sirját ásni Magyarországon s fenntartani a most grasszáló geográfiai tudatlanság országos pestilenciáját, dr. Czirbusz felfogását kell pártolni, nem pedig a természettudományi kaptafára huzott pseudo (hamis) geográfiai tanítást egyetemen és középiskoláinkban.

Bosznia mai politikai és társadalmi elbírálására fontosabb annak története, néprajzolata, mint az, hogy a dinári gyűrődés-rendszerhez vagy a balkáni rög-szisztémához tartozik-e?

Tudnunk kell, hogy ez ország nem csupán hátréde Dalmáciának, melyre Kálmán király óta fegyveres jogunk van, hanem a Duna-völgy természetes párkányvidéke, így Magyarország szükségképi kiegészítője. Az Árpádok iger. okos királyok voltak, igaz, akkor nem volt még a világon osztrák császárság. Most pedig ez az államfél hivatalosul és jogtalanul garázdálkodik tőkájével, iparával és élelmességeivel a mi rovásunkra Boszniában...

Hogy okosan igazgat — az tény, amint elvitázhatatlan, hogy a Bach-rendszer is sok jót és sok okos dolgot hozott hazánkra, de hogy Kállay regime-je lengyelekkel és csehekkel árasztotta el Boszniát, mint annak idejében az osztrák despotizmus Bachhuszárokkal hazánkat — no arra nincs kadencia a kormányzásnak logikai műveleteiben s mentség a jelenlegi bonyodalmakra.

A nép rokonszenve inkább Magyarországot felé huz, mint Ausztriához. A mozlim gyűlöli a szerbet századok óta s inkább társul a kath. horváthoz, meg a

magyar állameszméhez. Szerencsétlenségre Stadler püspök térítési buzgalma mindent elront. A mozlim lakosság félti a vallását és Stadler főtiszteletű ur tanulhatna, hogy a püspöknek nemcsak egy országrész egyházi fejének, hanem meggondolt politikusnak is kell lennie, ki első sorban a helyi, tényleges ethnografiái, társadalmi és történelmi viszonyokkal számoljon, nem... legyünk delikátak... ideális vágyaival s szemináriumi világ-felfogásával.

A Kmet-rendszer megszüntetése, magyarul urbérváltás, szintén simábban menne, ha a középkorbeli török jobbágyághoz szokott népet a toleráns és liberális magyar vezetné, nem a bécsi Unionbank és a szerajevói Landesbank, mely fiókjai-ival ugyszólván az egész bosnyák kereskedelmet kezében tartja. E két bank uzsoravisszaélései (8—13% kamat!) annyira elkeserítették a népet, hogy szinte föllegett a bosnyák értelmesség, midőn Burián miniszter kezdesére magyar bank akarta az urbérváltást megoldani.

Nem bizott meg senki, hogy e bank zászlója legyen, csupán a helyi véleménynyilvánítások impressziója alatt állók, midőn elítélem az osztrák parlament önző magatartását a magyar pénz szerény kísérletezésével szemben.

Hogy mégis az osztrák tőke fog győzni s legyűri a budapesti bank-csoportokat, az már annál inkább természetesebb, mert sem a francia, sem a német pénzpiac nincs mellettünk, melyek tudvalevően angol tőke után az egész Balkán-félszigeten irányadók s ügyes közvetítő embereik révén napról-napra hatalmasadó tényezők.

Bizony okosabb dolog volna gimnáziumainkban szintén egy kis pénzügytant tanítani, mint permatációs és variációs számárságokkal tölteni az időt. Amint a geofizika, úgy az algebra sem segít valamely nép, vagy ország politikai és gazdasági megítélésében.

De abban sem, hogy geográfiai jöslásokba bocsátkozunk.

Azt látom, hogy valami mélyható kulturális különbség nincsen horvát és szerb között, sőt a politizáló és lumpoló horvát egyetemi fiatalságnál többre becsülöm a Grácban és Bécsben (osztrák ösztöndíjakkal!!!) tanuló bosnyák és szerb serdülő intelligenciát, de hogy a Balkán nyugati felében s a magyar államférfiak történelmi vezetése alatt a nyugati eszmék befolyását érző horvátság létszen az ur, t. i. felhagy az osztrák szimpátiákkal és újra felveszi a 48-ban elejtett történelmi összeköttetéseket Magyarországgal s a magyarság által képviselt liberális eszmékkel — ez itt a helyszínen megértelt erős meggyőződésemm. A horvát nyelv észrevételten terjedt. Szerajevo, Banjaluka, Dajeza, Boszna-Brod a horvát főváros után indulnak nem Belgrád után. Még a sajtója is horvát módszer szerint halad és csinálódik.

Bosznia nem akar ugyan horvátta lenni, de szerbbe sem. Lehet belőle egy nyugoti műveltséggel bíró szerb nemzetiségű ország, minő p. o. a francia és német kulturán okuló Románia, de történelmi különállásáról, pláne a tanultak után, csöpp kedve sincs lemondani akár Nikita, akár I. Petar kral kedvéért. Sőt bármit mond

a szerb sajtó — az újabb bosnyák állapotok az országnak kiépített ország- és vasutjaival, szabad vallásgyakorlatával, biráskodásával (újabb horvát és magyar községi jegyzőket alkalmaznak) jobban tet-szenek a bosnyákoknak, mint a török vagy szerb állapotok, ha mindjárt természet-ményeinek 10%-át adóba kell lefizetniök s egyharmadát a földesuraknak kell oda-adniok, akár nálunk a középkorban a „dicső nemesi uralom” idejében.

Sajnos, nincs még bosnyák parlament, sem bosnyák Széchenyi, Deák, Kossuth, de idővel az is lehet s akkor lökészerű gyorsasággal fog előre törtetni Bosznia, mert a kultúra nem egyes nemzetek kizárólagos tulajdona. Most a nyugoti civilizáció még csak fonákságait (hamis bukás, pezsgő, bor, serital, korhelykedés, uraskodás) sajátította el Bosznia, de így van ez mindenütt, a művelődés eszmeibb tartalma lassan és csak később hatol be a népek tudatába... csak meg ne rontsák a jó uton lévő népet politikai agitátorok, pénzgseftelők és nemzetiségi megvallási zelátorok, kik mindenütt bajt csinálnak, ott is, ahol eddig nem volt.

Nagybecskerek város jövő évi költségvetése.

— (Saját tudósítónktól.) —

Nagybecskerek, aug. 16.

Nagybecskerek város tanácsa tegnap, mint már röviden jelentettük, ülést tartott, amelynek legfontosabb tárgya a város jövő 1910-ik évi költségvetése volt.

A költségvetési tervezetet a tanács behatóan tárgyalta s a közgyűlésnek a költségvetést megállapításra és elfogadásra javasolja.

Most egyelőre kommentár nélkül adjuk itt a költségvetést, úgy amint azt a tanács a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

Íme a költségvetés adatai:

A városi tanács a számvevőség által bemutatott 1910. évi költségelirányzatokat és pedig:

I. a közjövédelmi pénztárát: 471.273 kor. 67 fillér szükséglet, 280.054 kor. 45 fillér fedezet és 191.219 kor. 22 fillér hiánnyal;

II. a gimnáziumi pénztárát: 66.960 kor. szükséglet és 66.960 kor. fedezettel;

III. a kövezetvám pénztárát: 67.400 kor. szükséglet és 67.400 kor. fedezettel;

IV. a rakpartvám pénztárát: 24.570 kor. szükséglet és 24.570 kor. fedezettel;

V. a tisztii nyugdíjalapét: 16.490 kor. szükséglet és 16.490 kor. fedezettel;

VI. a villammű pénztárát: 150.394 kor. szükséglet és 150.394 kor. fedezettel elfogadás és megállapításra ajánlja.

A közjövédelmi pénztárnál jelzett 191.219 kor. 22 fillérnyi hiányból esik: az ált. közig. csoportra 165.931 kor. 46 fillér, a belrendőrségi csoportra 25.287 kor. 76 fillér, összesen 191.219 korona 22 fillér.

Ezen hiánnyal azon 618 korona felesleg, mely a gazdasági csoportnál mutatkozik, figyelembe vétetett.

Az általános közjövédelmi csoportnál mutatkozó 165.931 korona 46 fillér hiánynak a fedezésére a városi tanács 361.780 korona 20 fillér állami adóalap után 46% községi pótdadót véle-ményez megállapítani 1910. évre és ezenfelül az állami adóalapban előforduló leírás folytán keletkező hiány pótlására további 20%-ot, vagyis összesen 48%-ot; a belrendőrségi csoportnál jelentkező 25.287 korona 76 fillérnyi hiánynak a kiegyenlítésére, a földadó kivételével, tehát 243.862 korona 60 fillér állami adóalap után 10 1/2% pótdadót hozunk javaslatba. Ezek szerint a községi pótdadó 1910. évben lesz: a földadó után 48%, a többi adónemek után 58 1/2%.

Ezen megállapítandó községi pótdadó százaléka az 1909. évre jóváhagyott pótdadó százalékát 1%-kal mulja felül, s így a pótdadó 1910. évben 1%-al emelkedik.

Ezen 1% emelkedés főleg azon körülménynek tulajdonítandó, hogy közgyűlési határozatok alapján az önkéntes tüzoltótestületnek eddig nyújtott évi 5000 korona szubvencióját 1000 koronával, továbbá a szőnyeggyárak évenként megszavazni szokott 1000 koronát, mint többszükségletet fel kellett venni egyrészt, más részből pedig az állami menhelyekben elhelyezett idevaló illetőségű gyermekek után fizetendő gondozási költségeket azért, mert a múltban kevésnek bizonyultak, szintén fel kellett emelni. A gimnáziumi pénztár előirányzata az 1909. évvel szemben 2586 koronával csökken, ami onnan van, hogy Herr Ödön nyugdíjaztatása következtében helyébe kezdőfizetéssel bíró tanár választott.

A kövezetvám pénztárnál az új keramit burkolat és a villammi pénztár követelésének kifizetésére egy 200.000 koronával felveendő törlesztéses kölcsön annuitására 10.000 korona irányzatot elő, miáltal a jelenlegi keramit burkolat és kövezet fenntartására és javítására 5138 korona marad.

A rakpartvám, tisztí nyugdíj és villammi-pénztár költségvetési előirányzata a multhoz képest lényeges eltérést nem tüntetvén fel, ezek az előterjesztés szerint tehát bővebbi magyarázatot nem igényelnek.

A városi tanács, mint már fentebb említettük, a költségvetési irányzatot magáévá tette a tegnapi ülésen s azt azzal terjeszti a városi képviselőtestület elé, hogy fogadja el és állapítsa meg. A tanács egyben utasította a városi számvevőséget, hogy a költségvetési tervezetet 350 példányban nyomassa ki a képviselőtestületi tagoknak való kézbesítése végett. Végül elrendelte, hogy az előirányzatok 15 napon át közzsemlére kitétessenek.

A zombolyai tanítógyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, augusztus 17.

A zombolyai tanítói ünnepségek során tegnap a második napon folyt le a Délmagyarországi Tanítóegylet ez évi nagygyűlése Schenk Jakab egyesületi elnök vezetése mellett. A kongresszuson Temes-, Torontál- és Krassószörényvármegye egész tanítói világa részt vett.

A nagygyűlés misével vette kezdetét. Azután a tanítók — számszerint nyolcszázán — a Kossuth-szobor elé mentek s miután a szobrot a tanítók nevében Bányai Jakab igazgató nagyhatású beszédben megkoszorúzták, a kongresszus tagjai a nagygyűlés termébe vonultak.

Itt elsősorban Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjét, Grézy János torontáli tanfelügyelőt üdvözölte az elnökség, majd fölolvasták Csernoch János dr. püspök, Botka Béla és Hertelendy Ferenc főispánok, Jankó Ágost alispán üdvözlő sürgönyeit, valamint a többi üdvözlő sürgönyöket és leveleket.

Grézy János torontálmezei tanfelügyelő a kultuszminiszter képviseletében üdvözölte a nagygyűlést, mire egyhangulag elhatározták, hogy Apponyi Albert gróf miniszterhez üdvözlő sürgönyt intéznek.

A tanácskozásokat Schenk Jakab elnök nagystíli, az egyesület eredményes, intenzív munkáját s a nagygyűlés feladatait élénken visszatükröző beszéde vezette be. Schenk Jakab országos figyelmet érdemlő beszédeben azt fejtegette, hogy mik a feladatai nemzetiségi vidéken a tanítói karnak és lángoló hazafisággal fejtegette, mennyire szükséges, hogy idegen ajku testvéreink elsajátítsák a magyar nyelvet. Hangoztatta beszédeben, hogy sokan a nemzetiségi honpolgárok-ból magukat magyaroknak vallják, — erre nincs kényszereszköz alkalmazásban — teszik ezt meggyőződésből bizonyára ama történelmi dicső múlt folytán, mely a magyar nemzetet ezer éves múltjában övezi! Vagy nem olvad-e egybe a honi nemzetiségek multja, jelene a magyarok történetébe? Nem volt-e egy az örömkör s bánatuk? Nem-e a magyar nemzet védszárnya alatt állott és áll, mikor jogegyenlőség nyújtásával testvérként magához öleli? Miért ne azonosítsuk magunkat ezeknek tudatában a magyarok minden érzületében! Pedagógiai eljárásunkkal, helyesebb módszerrel lehetővé van téve, hogy a népiskolába járó növendék elsajátíthassa a magyar nyelvet. Hogy ki-ki anyanyelvét használja, sőt egyéb nyelveket is tudjon, ki akadályozza meg? Ha erre az iskolában nem jut idő, ott az élet iskolája. Ki több nyelvet tud, annyszor több ember. De hogy magyarul tudjon Magyarországon mindenki, az nem lehet óhaj: az kötelesség.

Az elnök beszéde nagy tetszést, mély hatást keltett a jelen voltak közt s zajosan megtapsolták és megéljenzették a szép beszédét. A

megnyitó beszéd után a nagygyűlés áttért a napirendre s kezdetét vették a tanácskozások.

A tanácskozások keretében Czabán Samu klopodiái tanító a tanítók parlamenti képviseletéről, Büchler Hugó nagybecskereki tanító a gyermek tanulmányozásáról, Móritz Ilona pusztakereszturi tanítónő a feminizmusról, Saskeőy József a tanítók autonómiájáról, Forgách Julia karlovai községi óvónő is egy érdekes pedagógiai kérdéssről tartott magvas, nagy tetszést keltett előadást.

A nagygyűlés után délután 1 órakor társasbéd volt a Jemelka-szállóban, amely alkalommal természetesen számos felkőszöntő hangzott el.

Délután mesemondó ünnep volt, majd a tanító-egylet óvodai szakosztálya tartott közgyűlést, melyen az előadó Forgách Julia karlovai óvónő volt.

Ugyancsak délután tartotta közgyűlését az egyesület gazdasági ismétlő szakosztálya is a polgári iskola tornatermében.

Ezután a tanítók Zombolya gyárait és Cseponics Endre gróf gazdaságát tekintették meg.

Este fél 7 órakor a „Délmagyarországi tanítók Önszervező szöveteke” tartott közgyűlést, este 9 órakor pedig műkedvelői előadással és hangversenyyel egybekötött táncestély volt a Hungária szállodában. Ugy a hangverseny, mint a műkedvelői előadás kitűnően sikerült s az előadók zajos tetszést arattak.

Ma a harmadik napon délelőtt volt a tanító-egylet XLIII. közgyűlése a Hungária-szálloda dísztermében s délután a tanítók elutaztak.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeltől 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/3 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vélők hölgyek részére minden nap délelőtt 10 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.

A 79 éves király.

— Augusztus 18. —

Egyre nagyobb számokat jegyez föl a krónikás minden esztendő augusztus 18-ik napján a királyról.

Immár holnap hetvenkilencedik évfordulója van a király születése napjának.

Ez a hetvenkilenc esztendő messze túlhaladja az életben túlekedő emberek átlagkorát, de még azoknál sem mindennapi, akik gond nélkül, testi és lelki megrázkódtatás nélkül élnek le napjaikat.

És minél több számot jegyzünk föl augusztus 18-ikán a királyról, annál jobban izgulhatunk mert e magas számok után már nem sok következik s mikor vége szakad a számok sorának, Magyarországira ismeretlen jövőndő következik.

Jó-e, rossz-e, nem tudni. De minden esetre bizonytalan. A legjobb bizonytalanságnál is jobb egy kis bizonyosság, mert ezt tudjuk, e szerint indulhatunk, cselekedhetünk s ha kell védekezhetünk.

A jelent ismerjük, még talán a jövőt is addig, ameddig Ferenc József él. De hogy azután mi jön, arról a leghomályosabb sejtelmünk sincs. Így azután a királynak, ugyis mint embernek és ugyis mint uralkodónak csak azt kívánhatjuk, hogy az Isten éltesse.

A király születése napját, úgy mint mindennél az országban, Nagybecskereken is a szokásos módon ünneplik meg.

Ma este kivilágítják a várost, holnap délelőtt pedig az összes templomokban istentiszteletek lesznek. A róm. kath. plébánia-templomban délelőtt 10 órakor ünnepi zenés mise lesz, amelyet Magyar y Pál, pápai kamarás-plébános fog vezetni. A református templomban délelőtt 9 órakor lesz az istentisztelet s ugyancsak istentisztelet lesz még az ág. ev. és a gör. kel. templomokban is, míg az izr. templomban ma este 6 órakor lesz a hálaadó istentisztelet.

— A kultuszminiszter a közművelődési egyesületnek. A vallás- és közoktatási miniszter a torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek az 1909-ik évre könyvtára gyarapítására 300 korona segélyt adományozott.

— Segédjegyzőválasztás. Baránda községben tegnap Keresztes György tb. főbíró elnöklésével segédjegyző-választás volt, amely alkalommal Malagurszki Mátyás, csurogi községi irnokot választották meg segédjegyzőnek.

— Dr. Czirbusz Géza, a nagybecskereki főgimnázium tudós tanára, lapunk kitűnő munkatársa jelenleg Boszniában tölti szabadságidejét, tanulmányozva a bosnyák állapotokat. Onnan küldötte nekünk a lapunk mai számában vezetőhelyen közölt cikket, amelyet nem mulaszthatunk el külön is olvasóink figyelmébe ajánlani.

— Elhunyt plébános. A csanádi egyházmegyének ismét gyásza van. Mint ugyanis Temesvárról írják, Brand József temesvári belvárosi plébános szombaton délután szívvelhűdés következtében meghalt. Mintegy másfél év előtt szélhűdés érte a köztiszteletben álló plébánost, aki azóta állandóan gyengélkedett. Szombaton egy újabb szélhűdés pedig hirtelen megölte. Az elhunytat tegnap délelőtt temették el nagy részvét mellett.

— Ipari üzemek nyilvántartása. Délmagyarország gyári iparának fejlődése és az egyes nagyipari vállalatok iránt a bel- és külföldön megnyilvánuló érdeklődés szükségessé teszi, hogy a számba jövő vállalatokra vonatkozó fontosabb adatok pontosan nyilvántartassanak. Az iparüzők nyilvántartását a Temes-, Torontál- és Krassószörényvármegyére nézve a temesvári kereskedelmi és iparkamara vezeti, amely a gyári telepek adatait eddig is külön dolgozta fel, most azonban még különösebb gondot kíván fordítani erre a kérdésre. A kamara ugyanis elhatározta, hogy gyári nyilvántartását a szükség követelményei szerint új alapra fekteti és kiegészíti. Evégből a három megye amaz ipari telepeit, melyek állandóan husz munkást foglalkoztatnak, a napokban kérdőíveket küld szét, melyek kitöltve visszajuttatandók. A kamara kétségtelenül fontos munkát végez, mely azonban csak abban az esetben lehet tökéletes, ha a megkérdazett vállalatok helyesen, az igazságnak megfelelő módon töltik ki a kapott ivateket és azokat vissza is küldik. Az egyes telepeknek szintén érdeke, hogy a nyilvántartásban szerepeljenek, mert a kamarától kereskedelmi összeköttetésbe való lépés céljából gyakran kérnek idegen cégek címeiket. A temesvári kereskedelmi és iparkamara ezért felkéri a számba jövő ipari vállalatokat, hogy a kapott kérdőíveket pontosan kitöltve küldjék vissza, azok az állandóan legalább husz munkást foglalkoztató telepek pedig, melyek elnőzés folytán esetleg nem kaptak kérdőívet, közöljék levelező-lapon címüket.

— A kereskedelmi alkalmazottak nyári mulatása. A kereskedelmi alkalmazottak által f. hó 20-án, Szent István napján rendezendő kerti-, vízi- és sport-ünnepély iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. A mulatság a maga nemében igen érdekes, amennyiben a kerékpáros- és motorkerékpáros jelentkezők. A csolnak- és uszóverseny szintén nagyon érdekesnek ígérkezik, miután csinos hölgyek is fognak versenyezni résztvenni. A kiosztásra kerülő díjak a Beno testvérek-féle üzletkirakatában vannak közzsemlére kitéve, ahol állandóan nagy néptömeg csodálja. A bemutatandó léghajóval e napok egyikén próbafelállítás fog tartatni, a melyről az érdeklődőket külön értesítik. Ilyenformán híhető tehát, hogy a nagyközönség a rendezőség fáradságát méltányolni és az ünnepélyen való megjelenésével honorálni fogja.

— Nagybecskereki ember levele Amerikából. Egy Amerikába kivándorolt nagybecskereki ember, Gálik János a napokban levelet intézett az Ohio állambeli Akron városból Holländer Edéhez, a Torontáli Takaréks- és Hitelbank pénztárosához, akinek a többek között érdekesen számol a jelenlegi amerikai munkáviszonyokról. Gálik, aki már két év óta él az Egyesült-Államokban, levelében elmondja, hogy az ottani munkáviszonyok még mindig oly rosszak, mint amilyenek közvetlenül az elnökválasztás előtt voltak. Egyes nagy iparvállalatok és gyárak ugyan ismét teljes mankaerővel dolgoznak, a legtöbb gyár azonban nagyon is redukálta a munkások számát s így majdnem minden amerikai városban aránylag tulnag a munkanélküliek száma. Ennek folytán a munkányomor nem hogy megszűnt volna, hanem ellenkezőleg, minél tovább tart a munkanélküliség, annál keserveesebben érezhető. A munkások a kisebb városokban és ipartelepeken nem kapván foglalkozást, nagyrésztük a metropolisba, New-Yorkba igyekszik jutni, ahol mégis csak a legnagyobb kilátás kínálkozik munkára. Ennek az eredménye azután az, hogy New-Yorkban — százezrekre megy azoknak a száma, akik állandóan munka nélkül lézengenek s napról-napra tengetik életüket az elképzelhető legnagyobb nyomorúság között. Szól még a levél a szigorú bevándorlási törvényről, mely senkivel szemben nem ismer könyörületet s a legkisebb hiba, vagy fogyatkozás miatt visszaküldi a bevándorolni szándékozókat. Ilyen viszonyok mellett azután nem csoda, ha a legtöbb magyar kivándorlott szíves örömet jönné vissza az elhagyott hazába, ha volna utiköltsége, ez azonban a legtöbbnek nincs s így kénytelen-kelletlen a saját kárukon kell arra a tapasztalatra jutniok, hogy ott tul a

nagyvizen bár más világ van, de — talán még rosszabb, mint Magyarországon.

Szabóipari tanfolyam. Mint Hódmezővásárhelyről jelentik, a technológiai iparmuzeum sikeres egy hónapos szabóipari tanfolyamot rendezett Vásárhelyen, az Iparegylet nagytermében. A tanfolyamot tizenhat önálló mester hallgatta. Tanáruk Streff Mátyas nagybecskereki szabómester volt. Sok ambícióról és szorgalomról tanuskodott a záró vizsga, mely a tanfolyamot befejezte. A vizsgát tegnapelőtt Bálint Menyhárt budapesti felügyelő tartotta meg s a hallgatók szépen, ügyesen feleltek. A vizsga végén Feiner Mór testületi elöljáró mondott köszönetet a vezető Streff Mátysnak s a felügyelőnek.

Sertésorbánc Nagybecskereken. A város belterületén, a Temesvári- és Váralja-utcákban két udvarban sertésorbánc fordult elő, miért is Fülöp György városi állatorvos előterjesztésére a polgármester elrendelte a 15 napi udvari zárlatot.

Tüzek. A múlt héten Nagyszentmiklóson két napon három nagyobb tűz volt. Csütörtökön Schreyer Domokos ottani birtokos földjén kigyulladt egy nagy kazal szalma és polyva s csakhamar mind a két kazal elpusztult. Szombaton délelőtt Jakob Ferenc szódagyáros házában ütött ki tűz s az istállója leégett. Egy lova is bennégett. Ugyanaznap délután özv. Weiszné háza gyulladt ki, majd a szemközti ház is tüzet fogott s a pusztító elemet a tűzoltóság csak nagy erőfeszítéssel tudta pusztításában megállítani s a tüzet eloltani.

Meggyilkolt mezőőr. A napokban ilyen cím alatt megírtuk, hogy a zsigmondfalva-écskai határban meggyilkolva találták Hartl Mátyas mezőőrt. Az állítólagos gyilkosságról rögtön értesítették a nagybecskereki kir. ügyészséget s Szabó Béla vizsgálóbíró, dr. Kovács Rókus királyi ügyész és dr. Fialowsky Béla törvényszéki orvos kimentek a helyszínre, ahol Fialowsky dr. korstátálta, hogy Hartl nem gyilkosságnak esett áldozatul, hanem szívizélhűdésben halt meg s így a további vizsgálatot megszüntették.

Sok évi megfigyelés. Emésztési gyengeségek-nél és étvágyhiánynál, általában minden gyomor-bajnál a valódi „Moll-féle Seidlitz porok” bizonyultak a legsikeresebbeknek többi szerek fölött, mint gyomorerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. (c)

TÁVIRATOK

Wekerle ischli utja.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” redeti táv.) Ischlből jelentik: Udvari körökből eredő hírek szerint Wekerle Sándor miniszterelnök az ischli séjour alatt nem fog kihallgatásra jelentkezni a királynál, hanem öfelsége nagy elfoglaltságára és nyári szabadságának rövid idejére való tekintettel csak a királynak Bécsbe való visszatérésekor fog kihallgatásra menni az uralkodó elé s ez hir szerint szeptember hó első napjaiban fog csak megtörténni.

Wekerlehez közelálló körökben tényleg nem tudnak semmit arról, mintha a miniszterelnök Ischlbé készülne menni. Wekerle nyári szabadságát vidéki birtokain tölti s csak minden 3-4 napban utazik Budapestre, akkor is csak néhány óráig tartózkodik a fővárosban, hogy a sürgős hivatali ügyeket elintézzze. A miniszterelnöknek augusztusra tervezett királyi kihallgatása minden valószínűség szerint halasztást szenvedett.

Kossuth Ferenc Karlsbadban.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Wiesbadenből sűrűzöngzik. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter 21-én már Karlsbadban lesz. Ugyanakkor érkezik oda Sztierenyi József államtitkár is, hogy a kereskedelmi tárca fontosabb ügyeiről referáljon Kossuthnak.

Az 1910. évi költségvetés.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök dánosi birtokáról ma bejött a fővárosba s a pénzügyminiszteriumba ment. A miniszterelnök ma egész délelőtt az 1910-ik évi állami költségvetéssel foglalkozott.

A magyar és az osztrák parlamenti válság.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bécsi „Neue Freie Presse” legutóbbi számában vezetőcikkben foglalkozik a magyar és az osztrák parlamenti válsággal, melyek komoly akadályokat gördítenek az őszi parlamenti munka-programm elé. Ö felsége már a legközelebbi napokban fogadni fogja a magyar (Ezt már megcáfolták. — A szerk.) és az osztrák kormányelnököt s a magyar, osztrák és a közös kormányok tanácskozáskat fognak folytatni, hogy szímet adhasanak arról, milyen intézkedések teendők az őszszel, hogy a háromszoros parlamenti válság megszüntethető legyen. Ausztriának parlamenti krízise van az obstrukció miatt, Magyarországon pedig parlamenti válság van a mesterségesen elodázott, de tényleg meg nem oldott kormánykrízis miatt. A delegációk egybehívása és nyugodt munkája semmiképpen nincs biztosítva és ez talán a legsúlyosabb krízis, mert a közös kormány, mely súlyos pénzügyi követelésekkel áll a delegációk elé, mindezüideig nem számíthat megbízható többségre, mely a felszerelési és haditengerészeti költségek fedezésére szükséges sok száz milliót megszavazná. Ilyen helyzet előtt állunk a politikai élet ujjáébredésekor. A cikk szerint az őszszes krízisek közül azonban legsúlyosabb a magyar parlamenti válság. Ha minden apróbb bajnak sikerülne elejét venni, úgy a válság igazi lokaképpen még mindig megmaradna az általános választói jog kérdése, a melyet mindeddig még nem sikerült megoldani s így a magyar kormány egyik legsürgősebb teendője lesz, hogy ezt a fontos kérdést megoldja, illetve, hogy módot keressen a megoldásra.

Az osztrák miniszterelnök a királynál.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ischlből táviratozzák: Bienerth báró osztrák miniszterelnök holnapután 19-én Ischlbé érkezik, hogy beszámoljon az uralkodónak a holnap tartandó minisztertanácsról.

A krétai kérdés.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata) Párisból érkező jelentések szerint valószínű, hogy az internacionális hajóraj, mely nyolc csatahajóból fog állani, még a mai nap folyamán megérkezik Kréta alá. Az egyesült haderő, abban az esetben, ha a krétaiak a hatalmak követeléseinek nem engednek, erélyes intézkedéseket fognak tenni a rend és békeség helyreállítása érdekében.

Egy másik diplomáciai forrásból eredő jelentés szerint Oroszország azon az állásponton van, hogy Törökországnak más elégtételt, mint azt, hogy a kaneai erőről eltávolíttassék a görög lobogó, — nem lehet adni, mert ez elég jel a török szuverenitás elismerésére. A védőhatalmak állítólag hatni fognak Törökországra, hogy Görögországgal szemben tartózkodják minden erősebb rendszabálytól.

A fumei bankrablás.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zürichből jelentik, Bartha rendőrfogalmazó tovább folytatja ott a nyomozást a harmadik rabló után, mindezüideig azonban még nem sikerült a harmadik rablót kézrekeríteni.

Határító-üzet.

Budapest, aug. 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatok a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	27.48 — —
Buza (áprilisra)	— — — —
Rozs (októberre)	19.76 — —
Zab (októberre)	14.90 — —
Tengeri (augusztusra)	15.68 — —
Tengeri (uj, májusra)	14.30 — —

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Piszavidéki	75	—	79	28.70—29.10
„	76	—	80	28.95—29.30
„	77	28.30—28.75	81	—
„	78	28.45—28.75	82	—
Féjérmegyei	75	—	79	28.55—28.80
„	76	—	80	28.80—29.05
„	77	28.15—28.30	81	—
„	78	28.35—28.60	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.60—28.90
„	76	—	80	28.85—29.15
„	77	28.25—28.50	81	—
„	78	28.40—28.70	82	—
Bánsági	75	—	79	28.75—29.10
„	76	—	80	28.95—29.10
„	77	28.10—28.55	81	—
„	78	28.95—28.75	82	—
Bácskai	75	—	79	28.75—29.10
„	76	27.95—28.30	80	28.95—29.30
„	77	28.30—28.55	81	—
„	78	28.45—28.75	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	19.65—19.80
„ középminőségű uj	—	—	—	19.45—19.65
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	15.40—15.60
„ „ II. rendű	—	—	—	14.80—15.20
Zab I. rendű	—	—	—	15.20—15.80
„ II. rendű	—	—	—	—
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.50—15.70
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.	Utőtőzsde zárlata.
Magyar hitelrészv. 759.50	Magyar hitelrészv. 759.50
Osztrák hitel 649.50	Osztrák hitelrészv. 649.50
Magyar koronajár. 92.70	Koronajáradék 92.65
Leszámitolóbank 443.50	Leszámitolóbank 481.—
Jelzálogbank 480.50	Jelzálogbank 444.—
Rimamurányi vmű 600.—	Rimamurányi vmű 599.50
Államvasut 738.25	Államvasut 738.50
Városi villamos 250.—	Városi vasut 239.50
Közuti vasut 575.—	Közuti vasut 565.—

Husárak a vidéki piacokon.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítónak jelentése szerint a vágott hus ára kl.-ként, fillérekben:

	Marhahus	Borjúhus	Sertésh.	Birkah.
	I. II.	I. II.	I. II.	I.
Arad	132 120	160 140	160 140	140
Baja	116 108	128 120	112 108	68
Balassagyarmat	100 80	144 120	144 —	80
Debreczen	128 120	160 120	176 182	—
Kézák	128 104	128 120	144 132	124
Győr	156 136	160 144	156 140	—
Képosvár	144 138	156 140	146 140	82
Kassa	140 120	140 130	170 160	—
Léva	112 104	140 120	144 130	—
Losoncz	120 112	144 128	144 136	84
Miskolcz	112 104	132 128	152 144	—
Nagybecskerek	144 120	150 134	144 140	100
Nagykanizsa	136 112	140 130	140 130	80
Nagyszében	160 120	120 80	160 120	88
Nagyszentmiklós	104 96	104 —	196 —	95
Nagyvárad	112 96	160 120	160 144	80
Nyiregyháza	128 116	128 114	138 132	96
Nyitra	120 112	140 128	144 136	104
Páncsova	112 104	120 100	136 128	88
Pápa	— —	— —	— —	—
Sátoraljaújhegy	112 104	128 120	144 104	—
Sopron	240 140	240 160	220 160	—
Szatmár	120 112	152 144	136 128	—
Szombathely	— —	— —	— —	—
Szolnok	116 108	128 100	144 —	108
Temesvár	128 —	170 —	150 —	—
Ujrad	104 96	136 120	136 120	112
Versecz	120 104	160 —	136 —	90
Zalaegerszeg	120 104	140 120	140 120	—
Zenta	104 92	120 116	136 120	80

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.)

CLUB EXTRABIS
SZIVARKAPAPIROS
teljesen hamu nélkül ég el.
Óvakodjunk az utánzatoktól.
(378—40.19)

BOR
literje 26 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.

Kapható:
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

8358/1909. polg. sz.

756-3.1

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék köz-
hírré teszi, hogy a Temes-bégavölgyi viz-
szabályozási társulatnak gróf Harnoncourt
Félicxné sz. Lázár Marianna ellen kisajátítási
ügyben, a kártalanítási eljárás 8358/1909.
polg. szám alatt folyamatba tétetvén,
tárgyalásra határnapul 1909. évi **augusztus
27-ik napjának d. e. 9 órája** Jankahid köz-
ségéhezazhoz kitűzetett, amikor a kisajátító
társulat és a kisajátítási összeírásban meg-
nevezett tulajdonos, nemkülönben a fenti
telekkönyvi érdekelték egyenként külön-
s a távollévők és ismeretlen tartózkodásuk
részére ezennel kinevezett ügygondnok
dr. Podvinecz Izsó nagybecskereki lakos,
ügyvéd megidéztenek azzal, hogy az érde-
keltek elmaradása a kártalanítás tekinté-
ben hozandó határozatot gátolni nem fogja
s hogy az egyéni külön értesítésnek elma-
radása, vagy a tárgyaláson meg nem jele-
nés miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyeztetik, hogy a kártalanítási
eljárás tárgyát a jankahidi 19. sz. telek-
jegyzőkönyvekben felvett ingatlanokból ki-
sajátítás alá eső területek képezik.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék,
mint polgári bíróságnál, 1909. évi augusztus
13. napján tartott üléséből.

Gojdits,
kir. törv. jegyző.

Junker,
kir. törv. elnök.

350/1909. sz.

755-1.1

Meghívó

a Tamisácz szabályozó és belvízleve-
zető társulatnak Párdányban 1909. évi
szeptember 3-án d. e. 10 órakor a társulat
hivatalos helyiségében megtartandó

évi rendes közgyűlésére.**Tárgy:**

1. Igazgató jelentése a társulat 1908.
évi működéséről,
2. A társulat 1908. évi számadásának
tárgyalása.
3. Ille Silnius társ. jegyző-pénztárnok
és Liess János társ. ellenőr kérvénye alap-
fizetésük megjavítása iránt.
4. A társulat 1910. évre szóló költség-
vetésének tárgyalása és megállapítása.
5. A választmány 24/1909. sz. alatt
hozott határozatával a társulati székház
mellett levő teleknek a társulat részére
4000 kor.-ért megvételre történt ajánlás
feletti határozathozatala.

Párdány, 1909. évi augusztus 14.

Jenovay Zoltán sk.,
társ. elnök.

Az alapszabályok 8. §-ának rendelkezése
szerint megkeresem a községi előljáróságokat,
hogy erről a községbeli érdekeltet a szokott
módon azon megjegyzéssel értesíteni szivesked-
jék, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak
hivatkozott §-a értelmében önként nem csopor-
tosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető
községi előljáróság által fognak képviseltetni;
megjegyzem, hogy önálló szavazatra csak az van
jogosítva, akinek ártérbirtoka 50 kataszteri hol-
dat tesz ki.

A községbeli érdekeltég esetleges csopor-
tosulásáról a választott megbízott, vagy megbí-
zottak neveiről, valamint arról, hogy a község-
béli érdekeltéget a községi előljáróság fogja-e
a társulati alapszabályok 8. §-a értelmében kép-
viselni, a szavazati lajstromok összeállítására cél-
jából a közgyűlést megelőzőleg legalább öt nappal
értesítést kérek.

Párdány, 1909. évi augusztus 14.

Petrikovits Róbert,
igazgató-főmérnök.

**Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.**

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegebről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegebről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibánárról és Temesvárról: este
6 óra 30 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasár-
napon 6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.
délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovara: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szegebről—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegebről: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánárra
reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p.
délután 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e.
11 óra 38 perc.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasár-
napon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon délután 5 óra 30 perc.

Hirdetmény.

Az écskai uradalomhoz tartozó Écska,
Jankahid, Klekk, Zsigmondfalva, Lázárföld
és Lukácsfalva község határában fekvő

**szántó s legelők
egyrészének eladása**

engedélyeztetvén, felhivatnak a venni szán-
dekozók, hogy ajánlataikat **dr. Annau
Ernő** nagybecskereki ügyvéd, uradalmi
ügyészhez adják be, ahol mindennemű fel-
világosítás megadatik. (749-3.2)

833. sz. 14624. kig. 1909.

757-1.1

Hirdetés.

Nagybecskerek rendezett tanácsu város
különféle pénztárainak 1910. évi költség-
előirányzatai a városi számvevőségnek azzal
tétetnek ki 15 napon át közszemlére, hogy
ezen idő alatt, bárki által megtekinthetők.

Nagybecskerek r. t. város tanácsának
1909. évi aug. hó 16-án tartott üléséből.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

3662/1909. sz.

753-2.2

Pályázati hirdetés

Szentpéter községben üresedésbe jött
I. segédjegyzői, esetleg ennek betöltésével
megüresedő **II. segédjegyzői állásra** pályá-
zatot hirdetek s felhívom a pályázókat, hogy
képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat
igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati
kérvényeiket folyó évi **szeptember 1-ig** alól-
írott hivatalhoz annyival inkább nyújtsák
be, mert a későn érkezett és szabályszerűen
fel nem szerelt kérvényeket figyelembe
venni nem fogom.

Az I. segédjegyzői állás javadalmazása
a községtől segédjegyzői fizetés címén 800
kor., állami hozzájárulás 200 kor., össze-
sen 1000 kor.; közgyámi fizetése megvá-
lasztása esetén 240 kor., mint hitelszö-
vetkezeti könyvelő 400-450 kor. fize-
tésre számíthat.

A II. segédjegyző fizetése a községtől
800 korona, a jelenlegi jegyző átengedi a
marhalevél jövedelmet és a magánmunká-
latból 5%-ot, ha a megválasztott ügyes és
szorgalmas.

Perjámos, 1909. évi augusztus 13.

Dr. Sal,
főszolgabíró.

968/1909. sz.

751-1.1

Hirdetmény.

Torontálsziget község előljárósága köz-
hírré teszi, hogy a

községi épületek tatarozása végett
600 korona kikiáltási ár mellett folyó évi
augusztus 19-én d. e. 8 órakor a község-
háza tanácsstermében nyilvános árlejtés fog
tartatni, melyre vállalkozók 10% bánat-
pénzzel ellátva meghivatnak.

A részletes feltételek a jegyzői irodá-
ban betekintheők.

Torontálszigeten, 1909. évi aug. 13.

Községi előljáróság.

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Hugu hajtó és hugasavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmú ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalmú következtében sikerrel alkalmazható vese-, huygkó- és hólyagbajok eseteiben, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutatóhely és központi iroda: **EPERJES**. Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74. Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azon-
kívül mindenütt kapható. 703-100.59

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi
július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETESEK FELVÉTELEK A „TORONTAI” KIADÓHIVATALBAN.